

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 5 mars 2015*

”Överklagande — Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Marknaden för kloropren gummi — Succession av produktionsenheter — Ansvar för överträdelsen — Böter — Upprepning av överträdelse — Obegränsad behörighet”

I de förenade målen C-93/13 P och C-123/13 P,

angående två överklaganden enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 25 februari 2013 respektive den 12 mars 2013,

Europeiska kommissionen, företrädd av V. Di Bucci, G. Conte och R. Striani, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

i vilket de andra parterna är:

Versalis SpA, tidigare Polimeri Europa SpA, Brindisi (Italien),

Eni SpA, Rom (Italien),

företrädda av M. Siragusa, G.M. Roberti, F. Moretti, I. Perego, F. Cannizzaro, A. Bardanzellu, D. Durante, och V. Laroccia, avvocati,

sökande i första instans,

och

Versalis SpA, tidigare Polimeri Europa SpA,

Eni SpA,

företrädda av M. Siragusa, G.M. Roberti, F. Moretti, I. Perego, F. Cannizzaro, A. Bardanzellu, D. Durante, och V. Laroccia, avvocati,

klagande,

i vilket den andra parten är:

* Rättegångsspråk: italienska.

Europeiska kommissionen, företrädd av V. Di Bucci, G. Conte och R. Striani, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden T. von Danwitz samt domarna C. Vajda, A. Rosas (referent), E. Juhász och D. Šváby,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 februari 2014,

och efter att den 17 juli 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska kommissionen (mål C-93/13 P), samt Versalis SpA (nedan kallat Versalis) och Eni SpA (nedan kallat Eni) (mål C-123/13 P) har yrkat att domstolen ska upphäva den av Europeiska unionens tribunal den 13 december 2012 meddelade domen Versalis och Eni/kommissionen (T-103/08, EU:T:2012:686) (nedan kallad den överklagade domen) om en gemensam talan av Versalis och Eni om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2007) 5910 slutlig av den 5 december 2007 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/38629 – Kloroprengummi) (nedan kallat det omtvistade beslutet), eller, i andra hand, undanröja eller nedsätta de böter som Versalis och Eni ålagts solidariskt genom detta beslut.
- 2 Kommissionen har yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen i den del de böter som Eni och Versalis ålagts i det omtvistade beslutet sattes ned till 106 200 000 euro. Versalis och Eni har yrkat att den överklagade domen ska upphävas i den del deras talan ogillades.

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

De aktuella enheterna

- 3 Eni är det yttersta moderbolaget i koncernen med samma namn, vilken inträdde på marknaden för kloroprengummi (Chloroprene Rubber) (nedan kallat CR) vid slutet av år 1992 genom förvärv av Rhône-Poulenc-koncernen. Det företag i den sistnämnda koncernen som specialiserade sig på CR kallades Distugil. Under perioden mellan den 13 maj 1993 och den 31 oktober 1997 var det bolag som ansvarade för verksamheten rörande CR (nedan kallad CR-verksamheten) inom Enikoncernen EniChem Elastomeri Srl (nedan kallat EniChem Elastomeri), som kontrollerades till 100 procent av EniChem SpA (nedan kallat EniChem), vilket i sin tur kontrollerades av Eni som direkt eller indirekt innehade mellan 99,93 procent och 99,97 procent av aktiekapitalet. Den 1 november 1997 uppgick EniChem Elastomeri i EniChem. Sistnämnda bolag övertog ansvaret för det verksamheter som tidigare bedrivits av EniChem Elastomeri, som upphört att utgöra en egen juridisk person. Den 1 januari 2002 överförde EniChem sin CR-verksamhet till sitt helägda dotterbolag Polimeri Europa SpA (nedan kallat

Polimeri Europa). Den 21 oktober 2002 fick Eni full kontroll över Polimeri Europa. Den 30 april 2003 ändrade EniChem sitt bolagsnamn till [*konfidentiellt*]. I april 2012 ändrade Polimeri Europa sitt bolagsnamn för att därefter heta Versalis.

Förfarandet vid kommissionen

- 4 Den 18 december 2002 informerade Bayer AG (nedan kallat Bayer) Europeiska gemenskapernas kommission om förekomsten av en kartell på CR-marknaden och angav att det var villigt att samarbeta i enlighet med de villkor som anges i kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, s. 3) (nedan kallat 2002 års meddelande om samarbete). Genom beslut av den 27 januari 2003 beviljade kommissionen Bayer villkorad befrielse från böter.
- 5 Till följd av de upplysningar som lämnats av Bayer genomförde kommissionen oanmälda inspektioner hos Dow Deutschland Inc. den 27 mars 2003, och i Denka Chemicals GmbH:s (nedan kallat Denka Chemicals) lokaler den 9 juli 2003.
- 6 Den 15 juli 2003 inkom Tosoh Corp. och Tosoh Europe BV (nedan Tosoh Europe), med en ansökan om förmånlig behandling i enlighet med 2002 års meddelande om samarbete. Den 21 november 2003 inkom även DuPont Dow Elastomers LLC (nedan kallat DDE), ett gemensamt företag som till lika delar ägdes av EI DuPont de Nemours and Company (nedan kallat EI DuPont) och The Dow Chemicals Company (nedan kallat Dow), med en sådan ansökan.
- 7 Kommissionen skickade i mars 2005 sin första begäran om upplysningar, med stöd av artikel 18 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EGT L 1, s. 1), till det omtvistade beslutets adressater.
- 8 Efter att ha mottagit den första begäran om upplysningar, inkom [*konfidentiellt*] tidigare EniChem liksom Polimeri Europa, sedermera Versalis den 15 april 2005 med begäran om förmånlig behandling. [*konfidentiellt*] inkom under maj 2005 och november 2006 med andra ställningstaganden inom ramen för denna begäran om förmånlig behandling.
- 9 Genom skrivelser av den 7 mars 2007 informerade kommissionen Tosoh Corp., Tosoh Europe och DDE om sin preliminära slutsats att det bevismaterial som dessa lämnat till kommissionen hade ett betydande mervärde i den mening som avses i punkt 22 i 2002 års meddelande om samarbete, och att den följaktligen avsåg att sätta ned de böter som annars skulle ha ålagts dem, med ett belopp som innefattas i en av de kategorier som avses i punkt 23 b första stycket i meddelandet i fråga, nämligen mellan 30 procent och 50 procent för Tosoh Corp. och Tosoh Europe och mellan 20 procent och 30 procent för DDE. Genom skrivelser samma dag informerades [*konfidentiellt*], tidigare EniChem, och Polimeri Europa, sedermera Versalis, om att deras ansökningar inte uppfyllde villkoren i punkt 8 a och b i nämnda meddelande och att de, med tillämpning av punkterna 15 och 17 däri, inte kunde beviljas villkorad befrielse från böter.
- 10 Den 13 mars 2007 inledde kommissionen det administrativa förfarandet och antog ett meddelande om invändningar rörande överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 (EGT 1994, L 1, s. 3) (nedan kallat EES-avtalet). Detta meddelande adresserades till tolv bolag, däribland Eni, Polimeri Europa, sedermera Versalis, och [*konfidentiellt*], tidigare EniChem. Samtliga adressater till meddelandet om invändningar lämnade skriftliga synpunkter till kommissionen. Den 21 juni 2007 hölls ett muntligt förhör. Alla parter utövade sin rätt att bli hörda.

Det omtvistade beslutet

- 11 Den 5 december 2007 antog kommissionen det omtvistade beslutet. Detta beslut delgavs Eni den 10 december 2007 och Polimeri Europa, sedermera Versalis, den 11 december 2007. En sammanfattning av det omtvistade beslutet, i dess lydelse enligt kommissionens beslut K(2008) 2974 slutlig av den 23 juni 2008 offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 3 oktober 2008 (EUT C 251, s. 11). Det sistnämnda beslutet tillställdes enbart EI DuPont, DuPont Performance Elastomers SA, DuPont Performance Elastomers LLC och Dow.
- 12 Det framgår av det omtvistade beslutet att flera producenter under perioden mellan 1993 och 2002 var delaktiga i en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet som omfattade hela det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och bestod av avtal och samordnade förfaranden i syfte att komma överens om en fördelning och en stabilisering av marknader, marknadsandelar och försäljningskvoter för CR, att samordna och genomföra ett flertal prishöjningar, att komma överens om minimipriser, att fördela kunder mellan sig och att utbyta konkurrenskänslig information. Dessa producenter träffades regelmässigt, flera gånger per år, vid multilaterala eller bilaterala möten.
- 13 Artiklarna 1–3 i det omtvistade beslutet, i dess lydelse enligt beslut K(2008) 2974 slutlig, har följande lydelse:

”Artikel 1

Följande företag har överträtt artikel 81 [EG] och, från och med den 1 januari 1994, artikel 53 i EES-avtalet genom att under angivna perioder delta i ett enda, fortlöpande avtal och i samordnade förfaranden inom sektorn för [CR]:

- a) Bayer ...: 13 maj 1993–13 maj 2002,
- b) [EI DuPont]: 13 maj 1993–13 maj 2002, DuPont Performance Elastomers SA, DuPont Performance Elastomers LLC och [Dow]: 1 april 1996–13 maj 2002,
- c) Denki Kagaku Kogyo K.K. [nedan kallat Denki Kagaku Kogyo] och Denka Chemicals ...: 13 maj 1993–13 maj 2002,
- d) Eni ... och Polimeri Europa [sedermera Versalis]: 13 maj 1993–13 maj 2002,
- e) Tosoh [Corp.] och Tosoh Europe ...: 13 maj 1993–13 maj 2002.

Artikel 2

För de överträdelser som anges i artikel 1 åläggs de nedan angivna företagen härmed följande böter:

- a) Bayer ...: 0 euro. 0 [euro],
- b) [EI DuPont]: 59 250 000 [euro]; [därav] solidariskt med
 - i) DuPont Performance Elastomers SA: 44 250 000 [euro] och
 - ii) DuPont Performance Elastomers LLC: 44 250 000 [euro] och
 - iii) [Dow]: 44 250 000 [euro],
- c) Denki Kagaku Kogyo ... och Denka Chemicals ..., solidariskt: 47 000 000 [euro],

- d) Eni ... och Polimeri Europa [sedermera Versalis], solidariskt: 132 160 000 [euro],
- e) Tosoh [Corp.] och Tosoh Europe ..., solidariskt: 4 800 000 [euro],
- f) [Dow]: 4 425 000 [euro].

...

Artikel 3

De ovannämnda företagen ska, om de inte redan upphört med den överträdelse som avses i artikel 1, göra detta omedelbart.

De ska avstå från att upprepa varje åtgärd eller beteende som angetts i artikel 1 och från varje åtgärd eller beteende som har samma eller liknande syfte eller verkningar.”

- 14 För att fastställa böternas grundbelopp tillämpade kommissionen den metod som anges i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003 (EUT C 210, 2006, s. 2) (nedan kallade 2006 års riktlinjer). Kommissionen beaktade en viss andel av försäljningsvärdet av CR för respektive företag inom EES under kalenderåret 2001, det sista hela räkenskapsår då överträdelsen pågick, och multiplicerade det med det antal år som överträdelsen ägde rum.
- 15 När den bestämde denna andel ansåg kommissionen att horisontella avtal om uppdelning av marknaden och fastställande av priser till sin natur hör till de mest allvarliga konkurrensbegränsningarna. Kommissionen fann även att den samlade marknadsandelen för de företag som deltog i överträdelsen uppgick till 100 procent inom EES, att överträdelsen var världsomfattande och att den genomfördes systematiskt.
- 16 Kommissionen slog fast att den andel av försäljningsvärdet för vart och ett av de berörda företagen som skulle beaktas när böternas grundbelopp bestämdes utgjorde 21 procent.
- 17 På grund av att EI DuPont, Bayer, Denki Kagaku Kogyo, Denka Chemicals, Eni och Polimeri Europa, sedermera Versalis, samt Tosoh Corp. och Tosoh Europe (nedan tillsammans kallade Tosoh) deltagit i överträdelsen under nio år, och DuPont Performance Elastomers SA och DuPont Performance Elastomers LLC (nedan tillsammans kallade DPE) samt Dow deltagit i överträdelsen i sex år och en månad tillämpade kommissionen punkt 24 i 2006 års riktlinjer och multiplicerade det grundbelopp som fastställts i förhållande till försäljningsvärdet med nio vad gäller Eni och Polimeri Europa, sedermera Versalis, EI DuPont, Bayer, Denki Kagaku Kogyo, Denka Chemicals och Tosoh samt med 6,5 vad gäller det grundbelopp som fastställts i förhållande till försäljningsvärdet för DPE och Dow.
- 18 För att avskräcka berörda företag från att delta i avtal om uppdelning av marknaden och i horisontella prisöverenskommelser, som i förevarande fall, och med särskilt beaktande av de omständigheter som anges i punkt 15 i förevarande dom, höjde den med tillämpning av punkt 25 i 2006 års riktlinjer, grundbeloppet med 20 procent av försäljningsvärdet för vart och ett av de berörda företagen.
- 19 Mot denna bakgrund fastställdes grundbeloppet för de böter som ålades Eni Polimeri Europa, sedermera Versalis, till 59 miljoner euro.
- 20 Vad gäller justering av grundbeloppet för böterna på grund av försvårande omständigheter, höjdes grundbeloppet för Eni och Versalis med 60 procent och grundbeloppet för Bayer med 50 procent på grund av att det för dessa företag var fråga om upprepning av överträdelse. Kommissionen fann att det förelåg försvårande omständigheter på grund upprepning av överträdelse vad gäller Versalis och Eni, eftersom Anic SpA (nedan kallat Anic) deltagit i en konkurrensbegränsande samverkan i polypropensektorn, vilken konstaterades i kommissionens beslut 86/398/EEG av den 23 april 1986 om

ett förfarande enligt artikel [81 EG] (IV/31.149 – Polypropen) (EGT L 230, s. 1) (nedan kallat polypropenbeslutet), och eftersom EniChem deltagit i en konkurrensbegränsande samverkan i PVC-sektorn, vilken konstaterades i kommissionens beslut 94/599/EG av den 27 juli 1994 om ett förfarande enligt artikel [81 EG] (IV/31.865 – PVC) (EGT L 239, s. 14) (nedan kallat det andra PVC-beslutet). Bayer tillskrevs endast ansvar vad avser upprepning av överträdelse med avseende på en enda överträdelse som hade inträffat innan det omtvistade beslutet antogs.

- 21 Det gjordes ingen nedsättning av grundbeloppet för böterna vad gäller de förmildrande omständigheter som anges i punkt 29 i 2006 års riktlinjer, då kommissionen avslag samtliga ansökningar som gjorts i det avseendet.
- 22 I avskräckande syfte tillämpade kommissionen även en särskild höjning på vissa av de företag som det omtvistade beslutet riktade sig till. Kommissionen beaktade härvidlag att dessa företag hade en särskilt stor omsättning, härrörande från försäljning av andra varor eller tjänster än de som berörs av överträdelsen. Det grundbelopp som ålades Polimeri Europa, sedermera Versalis, och Eni, multiplicerades med 1,4 och grundbeloppet för Dow med 1,1.
- 23 Följaktligen höjdes grundbeloppet för de böter som Eni och Polimeri Europa, sedermera Versalis, ålades till 132,16 miljoner euro.
- 24 Vad avser tillämpningen av 2002 års meddelande om samarbete gav kommissionen Bayer en nedsättning av grundbeloppet med 100 procent, Tosoh med 50 procent samt EI DuPont, DPE och Dow med 25 procent. Kommissionen avslag härvidlag ansökningarna om nedsättning från [konfidentiellt], tidigare EniChem, och Polimeri Europa, sedermera Versalis.
- 25 De böter som ålades Eni och Polimeri Europa, sedermera Versalis, fastställdes således till 132,16 miljoner euro, för vilket belopp de var solidariskt ansvariga.

Den överklagade domen

- 26 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 20 februari 2008, yrkade Polimeri Europa, sedermera Versalis, och Eni i första hand att det omtvistade beslutet skulle ogiltigförklaras, och, i andra hand att de böter som Versalis och Eni ålagts solidariskt genom detta beslut skulle upphävas eller sättas ned.
- 27 Vid tribunalen åberopade Versalis och Eni elva grunder, varav sex rörde ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Dessa grunder avsåg för det första åsidosättande av artikel 81 EG och bristande motivering av det omtvistade beslutet vad gäller att Eni tillskrevs ansvar för överträdelsen, för det andra åsidosättande av rätten till försvar då det omtvistade beslutet motsade den skrivelse varmed det administrativa förfarandet avslutades, med avseende på [konfidentiellt], tidigare EniChem, för det tredje åsidosättande av artikel 81 EG och bristande motivering vad gäller att Polimeri Europa, sedermera Versalis, tillskrevs ansvar för överträdelsen, för det fjärde bristande och motsägelsefull motivering av det omtvistade beslutet, brister i undersökningen och åsidosättande av artikel 81 EG vad gäller kommissionens bedömning av omständigheterna och bevisningen, särskilt vad gäller [konfidentiellt], tidigare EniChem, och Polimeri Europas, sedermera Versalis, påstådda deltagande i möten under åren 1993 och 2002, för det femte bristande och motsägelsefull motivering av det omtvistade beslutet, brister i undersökningen och åsidosättande av artikel 81 EG då överträdelsen kvalificerats som en enda, fortlöpande överträdelse och, för det sjätte, bristande motivering av det omtvistade beslutet och brister i undersökningen vad gäller beräkningen av överträdelsens varaktighet.
- 28 Fem grunder rörde undanröjande eller nedsättning av böterna och avsåg, för det första felaktigt fastställande av böternas grundbelopp, för det andra åsidosättande av proportionalitetsprincipen och bristande motivering av det omtvistade beslutet vad gäller justeringarna av grundbeloppet på grund av

upprepning av överträdelse, förmildrande omständigheter och för att säkerställa en avskräckande effekt, för det tredje felaktigt fastställande av taket på 10 procent av omsättningen, för det fjärde att samarbetet utanför tillämpningsområdet för 2002 års meddelande om samarbete inte beaktats och, för det femte, att böterna inte satts ned med stöd av nämnda meddelande.

- 29 Tribunalen bekräftade det omtvistade beslutets lagenlighet, förutom, i punkterna 287 och 386 i den överklagade domen, vad gäller beaktandet av den försvärande omständigheten att överträdelsen upprepats samt nivån på böternas grundbelopps multiplikationsfaktor i avskräckande syfte. Tribunalen fann att den försvärande omständigheten att överträdelsen upprepats inte skulle omfatta Eni, utan enbart Versalis, och minskade på grund av denna omständighet höjningen av grundbeloppet från 60 procent till 50 procent. Tribunalen minskade även nämnda multiplikationsfaktor från 1,4 till 1,2. Följaktligen minskades beloppet av de böter som ålades Polimeri Europa, sedermera Versalis, och Eni från 132,16 miljoner euro till 106,2 miljoner euro.

Parternas yrkanden

Mål C-93/13 P

- 30 Kommissionen har yrkat att domstolen ska
- upphäva den överklagade domen i den mån det däri förordnas att de böter som ålagts Versalis och Eni solidariskt ska sättas ned till 106 200 000 euro,
 - ogilla den talan om ogiltigförklaring som väckts vid tribunalen, i dess helhet,
 - förplikta Versalis och Eni att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanserna.
- 31 Versalis och Eni har yrkat att domstolen ska
- ogilla kommissionens överklagande i dess helhet och
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

Mål C-123/13 P

- 32 Versalis och Eni har yrkat att domstolen ska
- ogiltigförklara den överklagade domen, helt eller delvis, i den mån deras gemensamma talan i första instans ogillas, och följaktligen,
 - ogiltigförklara den omtvistade beslutet helt eller delvis,
 - och/eller upphäva eller åtminstone sätta ned de böter som företagen ålades genom nämnda beslut, eller
 - i andra hand, helt eller delvis upphäva den överklagade domen i den del deras talan ogillades i första instans och återförvisa målet till tribunalen för en förnyad prövning i sak i enlighet med domstolens anvisningar,
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanserna.
- 33 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

- ogilla överklagandet, och
- förplikta Versalis och Eni att ersätta rättegångskostnaderna.

34 Domstolens ordförande beslutade den 21 januari 2014 att förena målen C-93/13 P och C-123/13 P vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet samt domen.

Prövning av överklagandena

35 Grunderna utvecklas i den ordning som följer av de punkter som ifrågasatts i den överklagade domen.

Den första grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 36 Versalis och Eni har med sin första grund, som avser punkterna 53–78 i den överklagade domen, gjort gällande att tribunalen – genom att tillskriva moderbolaget Eni ansvar för den överträdelse som påstås ha begåtts av de bolag som Eni kontrollerar inom CR-sektorn – i strid med artikel 81 EG, har åsidosatt relevant praxis från domstolen och sin motiveringsskyldighet vid bedömningen av de bevis som framlagts för att bryta presumtionen om ett faktiskt utövande av ett avgörande inflytande, med följd att tribunalen även har åsidosatt de grundläggande principerna om legalitet, personligt ansvar i kartellärenden, oskuldspresumtion och rätten till försvar samt principen om begränsat ansvar för bolag.
- 37 Versalis och Eni har erinrat om ett antal omständigheter som de anfört vid tribunalen och, särskilt att Eni inte deltagit i den aktuella överträdelsen, aldrig bedrivit verksamhet inom kemisektorn, i synnerhet inte CR-sektorn, att det inte förekommit någon överlappning mellan dess ledning och ledningen i dess dotterbolag, att vart och ett av dessa har sina egna beslutprocesser och att det heller inte finns något informationsflöde (reporting lines) från dessa dotterbolag till moderbolaget samt att Eni, i egenskap av holdingbolag, endast utövat sin normala roll i förhållande till sina dotterbolag som är verksamma i en mindre sektor än den där moderbolagets huvudsakliga verksamhet utövas, vilken under alla omständigheter skiljer sig från denna.
- 38 Versalis och Eni har hävdatt att domen är felaktig då tribunalen på ett osammanhängande sätt och utan relevant motivering fann att samtliga dessa omständigheter, som visats vara för handen, helt saknade betydelse trots att de i enlighet med domstolens praxis kunde visa att Eni faktiskt inte utövade ett avgörande inflytande över sina dotterbolag. Tribunalens slutsats innebär i praktiken att presumtionen om ett faktiskt avgörande inflytande utgör en presumtion som inte kan motbevisas, i strid med de principer som fastslogs i dom Akzo Nobel m.fl./kommissionen (C-97/08 P, EU:C:2009:536), och med principerna om personligt ansvar och om att påföljder ska vara personliga samt om oskuldspresumtion och rätten till försvar.
- 39 Kommissionen har hänvisat till dom Eni/kommissionen, (C-508/11 P, EU:C:2013:289) i vilken domstolen prövat en liknande grund avseende samma enheter och är av uppfattningen att det är uppenbart att det saknas fog för den första grunden.

Domstolens bedömning

- 40 Versalis och Enis första grund avser tillämpningen av presumtionen om ett moderbolags avgörande inflytande över sina dotterbolag, vilka överträtt unionens konkurrensregler, på Eni. Domstolen erinrade således i punkt 46 i dom Eni/kommissionen (EU:C:2013:289), vilken åberopats av

kommissionen, om att det följer av domstolens fasta praxis att ett dotterbolags beteende vid tillämpningen av artikel 81 EG bland annat kan tillskrivas moderbolaget då dotterbolaget, trots att det är en fristående juridisk person, inte självständigt bestämmer sitt beteende på marknaden, utan i huvudsak följer instruktioner som det får av moderbolaget, särskilt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska band som binder samman dessa två juridiska enheter. I en sådan situation ingår moderbolaget och dotterbolaget nämligen i samma ekonomiska enhet och den omständigheten att de utgör ett och samma företag i den mening som avses i artikel 81 EG medför att kommissionen kan besluta att ålägga moderbolaget böter utan att det krävs att moderbolaget personligen har deltagit i överträdelsen.

- 41 Det framgår även av domstolens fasta praxis att i det särskilda fall där ett moderbolag helt eller nästan helt äger ett dotterbolag som har begått en överträdelse av unionens konkurrensregler, föreligger en motbevisbar presumtion om att moderbolaget faktiskt utövar ett avgörande inflytande på dotterbolaget (dom *Eni/kommissionen*, EU:C:2013:289, punkt 47).
- 42 I ett sådant fall räcker det att kommissionen visar att moderbolaget helt eller nästan helt äger dotterbolaget för att presumtionen ska vara tillämplig. Kommissionen kan då hålla moderbolaget solidariskt betalningsansvarigt för de böter som ålagts dotterbolaget, förutsatt att moderbolaget, på vilket det ankommer att motbevisa presumtionen, inte kan bevisa att dotterbolaget agerar självständigt på marknaden (se dom *Akzo Nobel*, C-97/08 P, EU:C:2009:536, punkt 61, samt dom *Elf Aquitaine/kommissionen*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 57).
- 43 Vidare föreligger det i det särskilda fall där ett holdingbolag innehar hela eller nästan hela aktiekapitalet i ett mellanliggande bolag som i sin tur innehar hela eller nästan hela aktiekapitalet i ett dotterbolag i dess koncern, vilket har begått en överträdelse av unionens konkurrensregler, också en motbevisbar presumtion om att holdingbolaget utövar ett avgörande inflytande på det mellanliggande bolagets beteende och indirekt, genom sistnämnda bolag, även på nämnda dotterbolags beteende (se, för ett likande resonemang, dom *Eni/kommissionen*, EU:C:2013:289, punkterna 48 och 49, och där angiven rättspraxis).
- 44 Det är i förevarande fall, såsom tribunalen konstaterade i punkt 63 i den överklagade domen, ostridigt att *Eni* under hela den period överträdelsen varade delvis direkt och delvis indirekt innehade mellan 99,93 procent och 100 procent av aktiekapitalet i de bolag som var ansvariga för CR-verksamheten inom koncernen, det vill säga i tur och ordning, *EniChem Elastomeri*, *EniChem* och *Polimeri Europa*, sedermera *Versalis*. Den i punkterna 41 och 43 i förevarande dom angivna presumtionen är således tillämplig på *Eni*.
- 45 Vad gäller de omständigheter som anförts av *Versalis* och *Eni* så har tribunalen undersökt dessa i punkterna 66–72 i den överklagade domen. Domskälerna i den domen lämnar inga tvivel vad gäller tribunalens överväganden på den punkten och gör det således möjligt för domstolen att utöva sin kontroll. Härav följer att den överklagade domen inte är bristfälligt motiverad i detta avseende. Tribunalen kunde således utan att göra sig skyldig till felaktig rättstillämpning, i punkt 73 i den överklagade domen slå fast att *Versalis* och *Eni* inte hade lyckats bryta presumtionen om att *Eni* utövade ett avgörande inflytande över sina dotterbolag *EniChem Elastomeri*, *EniChem* och *Polimeri Europa*, sedermera *Versalis*, då de inte visat att dotterbolagen agerade självständigt på marknaden i fråga.
- 46 Tvärtemot vad *Versalis* och *Eni* har hävdats innebär denna slutsats av tribunalen inte att presumtionen om ett faktiskt avgörande inflytande omvandlas till en ovedersäglig presumtion. Den omständigheten att det är svårt att frambringa nödvändiga bevis för att presumtionen ska kunna brytas innebär nämligen inte i sig att presumtionen faktiskt är ovedersäglig. Detta gäller särskilt då de enheter mot vilka presumtionen görs gällande är bäst lämpade att själva söka denna bevisning inom ramen för den egna verksamheten (se dom *Elf Aquitaine/kommissionen*, EU:C:2011:620, punkt 70).

- 47 Således kan den invändning som innebär att tribunalen, genom att godta att nämnda presumtion inte kan motbevisas, skulle ha åsidosatt principerna om personligt ansvar och att påföljder ska vara personliga samt om oskuldspresumtion och rätten till försvar inte godtas.
- 48 Överklagande kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den första grund som anförts av Versalis och Eni.

Den andra grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 49 Med den andra grunden, som rör punkterna 94, 95 och 97 i den överklagade domen, och som avser åsidosättande av principen om personligt ansvar har Versalis och Eni kritiserat tribunalen för att den genom att tillskriva Versalis ansvar för den överträdelse som begåtts av [*konfidentiellt*], tidigare EniChem, gjorde en felaktig tillämpning av relevant praxis från domstolen och inte gav en tillräcklig motivering till varför deras argument inte godtogs.
- 50 Versalis och Eni har åberopat dom ETI m.fl., (C-280/06, EU:C:2007:775) och dom ThyssenKrupp Nirosta/kommissionen (C-352/09 P, EU:C:2011:191), och i huvudsak hävdade att domstolen inte medgett att undantag från principen om personligt ansvar kan göras annat än i undantagsfall och under bestämda villkor som inte är uppfyllda i förevarande fall. De har särskilt hävdade att [*konfidentiellt*], tidigare EniChem, inte har upphört att existera juridiskt eller ekonomiskt sett. De har även gjort gällande att den överklagade domen brister i motivering.
- 51 Kommissionen har påpekat att risken för att [*konfidentiellt*], tidigare EniChem, kan bli ett "tomt skal", som tribunalen konstaterade i punkt 95 i den överklagade domen, är en faktisk omständighet som det inte ankommer på domstolen att kontrollera. Kommissionen har tillagt att domstolen under alla omständigheter inte har begränsat ansvaret för ett förvärvande bolag till sådana situationer där ett avyttrande bolag har upphört med all ekonomisk verksamhet. Enligt domstolens praxis, såsom den framgår av dom Aalborg Portland m.fl./kommissionen (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P samt C-219/00 P, EU:C:2004:6) och dom ETI m.fl. (EU:C:2007:775), är det enbart förekomsten av en "strukturell koppling" mellan ett avyttrande bolag och ett förvärvande bolag som ingår i samma koncern som är avgörande för att bestämma det sistnämndas ansvar.

Domstolens bedömning

- 52 Versalis och Enis andra grund i mål C-123/13 P avser frågan om succession mellan företag. Såsom domstolen erinrade om i punkt 51 i dom Versalis/kommissionen (C-511/11 P, EU:C:2013:386), avser enligt fast rättspraxis unionens konkurrensrätt verksamheten i företag. Begreppet företag omfattar varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens juridiska form och oavsett hur den finansieras. När en sådan enhet har överträtt konkurrensreglerna, ska denna enhet, enligt principen om personligt ansvar, ansvara för överträdelsen.
- 53 Domstolen har redan tidigare slagit fast att när två enheter utgör en och samma ekonomiska enhet, utgör den omständigheten att den enhet som begick överträdelsen fortfarande existerar, inte i sig hinder för att den enhet till vilken dess ekonomiska verksamhet har överförts, åläggs sanktioner. Sådana sanktioner är i synnerhet tillåtna när dessa enheter kontrollerades av samma person och, mot bakgrund av de såväl ekonomiskt som organisatoriskt sett nära banden mellan dessa enheter i huvudsak tillämpade samma instruktioner avseende affärsverksamheten (se dom ETI m.fl., EU:C:2007:775, punkterna 48 och 49 och där angiven rättspraxis, samt Versalis/kommissionen, EU:C:2013:386, punkt 52).

- 54 Tribunalen erinrade i punkterna 91 och 92 i den överklagade domen om de band som fanns mellan de bolag som efter varandra var ansvariga för CR-verksamheten inom koncernen och om att Eni i egenskap av moderbolag direkt eller indirekt innehade mer än 99,9 procent av aktiekapitalet i samtliga dessa bolag. Tribunalen gjorde en riktig bedömning när den mot denna bakgrund, i punkt 93 i den överklagade domen, fann att det fanns en ekonomisk kontinuitet mellan det avyttrande bolaget som var inblandat i kartellen, det vill säga EniChem, sedermera [konfidentiellt], och det förvärvande bolaget, Polimeri Europa, sedermera Versalis.
- 55 Tribunalen fann vidare i punkt 95 i den överklagade domen att det förelåg en risk för att den ursprungliga CR-producenten inom Eni-koncernen, nämligen EniChem, sedermera [konfidentiellt], skulle bli ett "tomt skal" efter interna omstruktureringar av nämnda koncern och att det således inte skulle få någon effekt att ålägga bolaget sanktioner enligt den lagstiftning som är tillämplig på karteller. Detta utgör en bedömning av de faktiska omständigheterna som det inte ankommer på domstolen att pröva i ett mål om överklagande.
- 56 Tribunalen gjorde mot denna bakgrund inte sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 98 i den överklagade domen slog fast att kommissionen kunde tillskriva Polimeri Europa, sedermera Versalis ansvar för samtliga överträdelser som begåtts av EniChem, sedermera [konfidentiellt], trots att [konfidentiellt] fortfarande existerade.
- 57 Det konstaterandet påverkas inte av att domstolen i punkt 144 i dom ThyssenKrupp Nirosta/kommissionen (EU:C:2011:191) fann att det fall som anges i punkt 53 i förevarande dom även omfattar den situationen att den enhet som begick överträdelsen rättsligt eller ekonomiskt sett har upphört att existera, eftersom en sanktion som åläggs ett företag som inte längre bedriver någon ekonomisk verksamhet riskerar att sakna avskräckande verkan, med tanke på att det inte framgår exakt av den domen att en enhet som inte begick överträdelsen bara kan åläggas ansvar för den i sådana fall då den avskräckande verkan av sanktionen skulle gå förlorad om det ålades det bolag som begick överträdelsen (se dom Versalis/kommissionen, EU:C:2013:386, punkt 55).
- 58 I dom ETI m.fl. (EU:C:2007:775), där domstolen uttryckligen hänvisade till punkt 144 i dom ThyssenKrupp Nirosta/kommissionen (EU:C:2011:191), fann domstolen att kommissionen hade rätt att lägga ansvaret för den berörda överträdelsen på ett bolag som inte utfört de handlingar som utgjorde överträdelsen, i en situation där den enhet som utförde dessa handlingar fortsatte att existera som ekonomisk aktör på andra marknader (se dom ETI m.fl., EU:C:2007:775, punkt 45). Domstolen grundade denna bedömning på att de berörda bolagen vid den tid då överträdelserna begicks ägdes av samma offentliga organ (se dom ETI m.fl., EU:C:2007:775, punkt 50, samt dom Versalis/kommissionen, EU:C:2013:386, punkt 56).
- 59 Räckvidden av dom ETI m.fl. (EU:C:2007:775) är, tvärtemot vad Versalis och Eni har hävdad, inte begränsad till de fall då berörda enheter kontrolleras av en offentlig myndighet. I punkt 44 i den domen preciserade domstolen nämligen att det saknar betydelse att det inte är en enskild person som har beslutat om en överföring av verksamhet, utan lagstiftaren, i privatiseringssyfte. Domstolen fann således att det, på sin höjd, kunnat råda vissa tvivel om huruvida en efterträdande enhet kan tillskrivas ansvar då båda kontrolleras av en offentlig myndighet, tvivel som domstolen emellertid skingrat. Däremot kan det inte råda några sådana tvivel när enheten, som i förevarande fall, kontrolleras av ett privaträttsligt bolag (se dom Versalis/kommissionen, EU:C:2013:386, punkt 57).
- 60 Med hänsyn till dessa omständigheter gjorde sig tribunalen således inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen med giltig verkan kunde hålla Versalis ansvarigt för hela det konkurrensbegränsande beteendet.
- 61 Vad gäller den påstått bristande motiveringen redogjorde tribunalen i detalj, i punkterna 89–98 i den överklagade domen, för varför den bedömde att det inte fanns fog för den i första instans anförda grunden, vilken avsåg att Versalis inte skulle tillskrivas ansvar för nämnda beteenden. Domskälen i

den domen lämnar således inga tvivel vad gäller tribunalens överväganden på den punkten och gör det möjligt för domstolen att utöva sin kontroll. Av detta följer att den överklagade domen inte är bristfälligt motiverad i detta avseende.

- 62 Eftersom inga av de argument som anförts till stöd för den andra grunden för Versalis och Enis överklagande kan vinna framgång, kan överklagandet inte bifallas såvitt avser den grunden.

Den tredje grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 63 Versalis och Eni har med sin tredje grund kritiserat tribunalen för att den på ett felaktigt och motsägelsefullt sätt tillämpat principen enligt rättspraxis om nödvändigheten av ett uttryckligt avståndstagande från en konkurrensbegränsande samverkan och åsidosatt principen *in dubio pro reo* genom att i punkt 173 i den överklagade domen finna att EniChem, sedermera [konfidentiellt] hade deltagit i mötet den 12 juni eller 13 juni 1993 i Florens och, i punkt 183 i samma dom, att de möten som ägde rum år 2002, där Polmeri Europa, sedermera Versalis, deltog, var av konkurrensbegränsande art. Tribunalen missuppfattade bevisningen genom att i likhet med kommissionen finna att de två möten som ägt rum under 2002 var konkurrensbegränsande. Tribunalen gjorde således inte endast en felaktig bedömning utan underlät dessutom att utöva sin domstolskontroll i sak när den fann att EniChem och Polimeri Europa hade deltagit i samverkan hela den tid den varade, det vill säga från maj 1993 till maj 2002.
- 64 Kommissionen har gjort gällande att de argument som framförts av Versalis och Eni syftar till att ifrågasätta tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna och att grunden därför inte kan prövas.

Domstolens bedömning

- 65 Versalis och Eni har med denna grund ifrågasatt hur tribunalen fastställt eller bedömt de faktiska omständigheterna. En sådan fråga utgör, med undantag för då tribunalen har missuppfattat bevisningen, inte en rättsfråga som i sig är underställd domstolens prövning.
- 66 Vad gäller invändningen att tribunalen missuppfattat denna bevisning konstaterar domstolen att Versalis och Eni inte har gjort gällande att det är uppenbart att så har skett.
- 67 Den tredje grunden kan således inte tas upp till sakprövning.

Den fjärde grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 68 Versalis och Eni har med den fjärde grunden för överklagandet, som avser punkt 239 och följande punkter i den överklagade domen, hävdatt att tribunalen har åsidosatt unionsrätten genom att inte ta upp de fel som kommissionen gjorde när den fastställde grundbeloppet för böterna enligt 2006 års riktlinjer.
- 69 De har för det första kritiserat tribunalen för bristande motivering då den överklagade domen inte ger svar på de invändningar som gjordes under förfarandet i första instans. Vidare har tribunalen åsidosatt proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling genom att inte, mot bakgrund av de

faktiska omständigheterna, i sak pröva huruvida kommissionen hade iakttagit principerna om skälighet, proportionalitet och likabehandling när den fastställde böternas grundbelopp enligt överträdelsens allvar samt tilläggsbeloppet.

- 70 För det andra har Versalis och Eni kritiserat tribunalen för att inte ha besvarat deras grund, vilken åberopades vid förhandlingen, avseende den omständigheten att kommissionen inte hade tillämpat punkt 18 i 2006 års riktlinjer. Tribunalen har härvidlag åsidosatt proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling.
- 71 För det tredje har de kritiserat tribunalen för att vid beräkningen av böternas grundbelopp inte ha beaktat det antal år som överträdelsen varat, såsom framgår av de omständigheter som åberopats inom ramen för den tredje grunden för överklagandet i mål C-123/13 P.
- 72 Kommissionen har för det första hävdats att den fjärde grunden för överklagandet är otydlig och upprepar de argument som framförts i första instans. Vidare avser vissa av de invändningar som anförts av Versalis och Eni bedömningen av de faktiska omständigheterna. Slutligen har ingen särskild grund avseende tillämpningen av punkt 18 i 2006 års riktlinjer för beräkningen av böterna gjorts gällande i första instans. Kommissionen anser, vad gäller överträdelsens varaktighet, att tribunalen inte kan klandras för något fel.

Domstolens bedömning

- 73 Såsom generaladvokaten har angett i punkt 35 i sitt förslag till avgörande kan den första invändning som gjorts av Versalis och Eni inte prövas. De har med denna invändning nämligen inte kritiserat den överklagade domen utan hänvisar till argument som framförts i första instans.
- 74 Den andra invändningen kan inte heller prövas, eftersom Versalis och Eni inte har visat att de vid tribunalen har anfört en grund som avser kommissionens bristande tillämpning av punkt 18 i 2006 års riktlinjer.
- 75 Den tredje invändningen vilar på förutsättningen att den andra grunden för överklagandet i mål C-123/13 P godtas, varför den inte kan leda till bifall för överklagandet.
- 76 Följaktligen kan den fjärde grunden för överklagandet delvis inte prövas och i övriga delar inte leda till bifall för överklagandet.

Den första grunden för överklagande i mål C-93/13 P

Parternas argument

- 77 Kommissionen har med sin första grund kritiserat punkterna 272–275 i den överklagade domen. Dessa punkter har följande lydelse:

”272 Tribunalen konstaterar emellertid att i de ärenden som anförts i det [omtvistade] beslutet för att visa att Eni har upprepat överträdelsen, nämligen de ärenden som avgjorts genom polypropenbeslutet och det andra PVC-beslutet (se punkt 257 [i den överklagade domen]) (se fotnot nr 517 i det [omtvistade] beslutet), hade kommissionen varken hävdats eller visat att de bolag som dessa beslut riktade sig till – [Anic] respektive EniChem – inte självständigt skulle ha bestämt sitt handlande på den berörda marknaden under överträdelseperioderna och att de då skulle ha utgjort en ekonomisk enhet tillsammans med moderbolaget Eni och således ett företag i den mening som avses i artikel 81 EG och 82 EG. Kommissionen konstaterade nämligen endast

att dotterbolagen gjort sig skyldiga till en överträdelse men inte att så var fallet för moderbolaget. Såsom sökandena har anfört, utan att härvidlag motsägas av kommissionen, hade Eni inte möjlighet att yttra sig i det administrativa förfarande som ledde fram till att dessa beslut antogs.

273 Enligt principen om rätt till försvar är det emellertid uteslutet att ett beslut på konkurrensområdet varigenom kommissionen ålägger ett företag böter kan anses vara lagenligt om inte kommissionen dessförinnan har meddelat företaget vilka invändningar som riktas mot det. Vidare ska det i meddelandet om invändningar anges i vilken egenskap en juridisk person klandras för de påstådda överträdelserna (dom Papierfabrik August Koehler m.fl./kommissionen, [C-322/07 P, C-327/07 P och C-338/07 P, EU:C:2009:500], punkterna 37 och 39, och dom [Akzo Nobel m.fl./kommissionen, EU:C:2009:536], punkt 57).

274 Följaktligen kan det inte godtas att kommissionen, i samband med fastställandet av den försvärande omständigheten avseende upprepade överträdelser vad Eni beträffar, anser att det kan tillskrivas ansvar för en tidigare överträdelse för vilken det inte har ålagts påföljder genom något beslut av kommissionen och inom ramen för vars fastställande de inte har mottagit något meddelande om invändningar, vilket innebär att det inte har getts möjlighet att lägga fram sina argument i syfte att bestrida att det vid tidpunkten för den tidigare överträdelserna skulle ha ingått i en ekonomisk enhet med andra företag – i förevarande fall Anic och EniChem.

275 Härav följer att den överträdelse som konstaterats i artikel 1 i det [omtvistade] beslutet inte kan anses utgöra en upprepning med avseende på Eni.”

78 Kommissionen har särskilt invänt mot punkterna 273 och 274 i den överklagade domen och hävdar att tribunalen åsidosatte rättsprinciperna avseende utövande av rätten till försvar genom att finna att dessa principer kräver att meddelandet om invändningar och beslutet i vilket överträdelserna konstaterats ska ha adresserats till Eni för att detta bolag ska kunna hållas ansvarigt för att ha upprepat överträdelserna som en försvärande omständighet.

79 Rätten till försvar säkerställs enligt kommissionen om den vid tillkännagivandet av sin avsikt att konstatera att det skett en upprepad överträdelse ger parterna möjlighet att visa att upprepningförutsättningarna inte är uppfyllda. Kommissionen har angett att Eni i förevarande fall hade möjlighet att bryta presumtionen om kontroll över dotterbolaget.

80 Med nämnda grundens andra del, som särskilt avser punkt 274 i den överklagade domen, har kommissionen gjort gällande att det för att konstatera en upprepning inte nödvändigtvis krävs att en ekonomisk sanktion ska ha ålagts moderbolaget, utan enbart att en första överträdelse har konstaterats. Det räcker att konstatera att moderbolaget tillsammans med ett dotterbolag som i det närmaste kontrolleras av moderbolaget, utgör ett företag som begått en ny överträdelse som motiverar en höjning på grund av upprepning av överträdelserna. För att bedöma om ett företag har dragit konsekvenserna av ett första konstaterande av en överträdelse är det denna ekonomiska enhets benägenhet att begå en ny överträdelse som ska bedömas och inte benägenheten hos de bolag som vart och ett för sig utgör enheten.

81 Kommissionen har gjort gällande att tribunalens motivering riskerar att påverka kommissionens bekämpande av överträdelser då den skulle vara tvungen att systematiskt tillställa samtliga bolag som utgör ett företag som är inblandat i en första överträdelse ett meddelande om invändningar, oberoende av huruvida den i det aktuella fallet anser att de ska åläggas böter eller ej. Det skulle inte heller vara godtagbart att en försvärande omständighet som upprepning av överträdelse inte skulle kunna tillämpas på bolag som ingår i ett sådant företag, enbart på grund av den organisatoriska strukturen hos den koncern som de tillhör.

- 82 Versalis och Eni har hävdats att kommissionens första grund för överklagandet inte kan godtas. De har gjort gällande att Eni aldrig hörts och inte heller deltagit i de förfaranden som avslutades genom polypropenbeslutet och det andra PVC-beslutet. De anser att det inte är riktigt att påstå att Eni under förfarandet som ledde fram till det omtvistade beslutet skulle ha kunnat framlägga sådana omständigheter att presumtionen om att Eni hade ett avgörande inflytande över Anic och EniChem, sedermera [*konfidentiellt*], hade kunnat brytas för de perioder under vilka de sedan länge avslutade förfaranden som utmynnade i polypropenbeslutet och i det andra PVC-beslutet pågick.
- 83 Den omständigheten att kommissionen inte involverade Eni i nämnda förfaranden visar att kommissionen var av uppfattningen att den omständigheten att ett moderbolag kontrollerar ett dotterbolag till 100 procent härvidlag var utan betydelse. Versalis och Eni har påpekat att det inte räckte att moderbolaget innehade hela aktiekapitalet i dotterbolaget för att slå fast att det hade ett avgörande inflytande över dotterbolaget och att kommissionen skulle ha visat att Eni faktiskt hade utövat ett sådant inflytande över Anic och EniChem.
- 84 Versalis och Eni har även gjort gällande att nuvarande Eni är ett helt annat bolag än vad det var vid tiden för polypropenbeslutet och det andra PVS-beslutet, nämligen ett offentligrättsligt organ som kontrolleras och styrs av den italienska regeringen för att den italienska staten ska kunna förvalta sina ägarandelar i vissa sektorer som ansågs vara av nationellt intresse.
- 85 Vad gäller den andra delen av den första grunden för kommissionens överklagande har Versalis och Eni gjort gällande att kommissionen har gjort en felaktig tolkning av punkt 274 i den överklagade domen. De anser att tribunalen inte avser en sanktion i form av böter utan snarare den omständigheten att Eni inte var ansvarigt vad avser polypropenbeslutet och det andra PVC-beslutet, eftersom Eni inte ingick bland de företag som ålades sanktioner.

Domstolens bedömning

- 86 Kommissionens första grund för överklagandet avser den försvårande omständigheten att Eni skulle ha upprepat överträdelsen på grund av att Anic och EniChem blev föremål för sanktioner genom polypropenbeslutet och det andra PVC-beslutet, eftersom de deltagit i konkurrensbegränsande samverkan.
- 87 Såsom framgår av punkt 28 i 2006 års riktlinjer och domstolens praxis kännetecknas den försvårande omständigheten upprepning av överträdelse av att ett företag fortsätter med eller upprepar en identisk eller liknande överträdelse efter det att kommissionen eller en nationell konkurrensmyndighet har konstaterat att företaget har överträtt bestämmelserna i artikel 81 EG eller artikel 82 EG (se, för ett liknande resonemang, dom *Groupe Danone/kommissionen*, C-3/06 P, EU:C:2007:88, punkterna 40 och 41).
- 88 Det ska erinras om att unionens konkurrensrätt avser verksamhet som bedrivs av företag och att begreppet företag omfattar varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens juridiska form och oavsett hur den finansieras (se dom *Akzo Nobel m.fl./kommissionen*, EU:C:2009:536, punkt 54 och där anförd rättspraxis).
- 89 När en sådan ekonomisk enhet har överträtt konkurrensreglerna ska den, enligt principen om personligt ansvar, ansvara för överträdelsen. Överträdelsen av unionens konkurrensrätt ska klart och tydligt tillskrivas en juridisk person som kan komma att åläggas böter, och meddelandet om invändningar ska rikta sig till denna person (se, för ett liknande resonemang, dom *Akzo Nobel m.fl./kommissionen*, EU:C:2009:536, punkterna 56 och 57 samt där angiven rättspraxis).

- 90 Vad gäller ett dotterbolags beteende framgår det av i punkt 40 i förevarande dom angiven fast rättspraxis att detta beteende vid tillämpningen av artikel 81 EG kan tillskrivas moderbolaget när detta bolag och dotterbolaget tillhör samma ekonomiska enhet och utgör ett enda företag i den mening som avses i artikel 81 EG.
- 91 Det krävs således inte, för att det ska visas att moderbolaget gjort sig skyldigt till den försvårade omständigheten upprepning av överträdelse, att moderbolaget tidigare varit föremål för åtgärder som gett upphov till ett meddelande om invändningar eller ett beslut. Vad som härvidlag är av särskild betydelse är att det tidigare konstaterats en första överträdelse till följd av beteendet hos ett dotterbolag med vilket moderbolaget i fråga, som varit inblandat i den andra överträdelsen, redan vid tidpunkten för den första överträdelsen utgjorde ett enda företag i den mening som avses i artikel 81 EG.
- 92 Om ett företag, som omfattar ett dotterbolag som varit inblandat i en första överträdelse, genom att ändra sin juridiska struktur och därvid skapa nya dotterbolag mot vilka åtgärder inte kunde vidtas avseende den första överträdelsen men vilka är inblandade i den nya överträdelsen – kunde omöjliggöra eller göra det särskilt svårt att få till stånd sanktionsåtgärder avseende upprepad överträdelse, och därigenom undkomma sådana, skulle nämligen målsättningen att genom avskräckande sanktionsåtgärder sätta stopp för ageranden som strider mot konkurrensreglerna och att förhindra att dylika beteenden upprepas äventyras (dom ETI m.fl., EU:C:2007:775, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 93 Såsom tribunalen slagit fast i den överklagade domen ska visserligen rätten till försvar för den juridiska person som anklagas för upprepning av överträdelse iakttas. Detta innebär emellertid inte, som tribunalen felaktigt angett i punkt 274 i den överklagade domen, att denna juridiska person under det förfarande som föranleddes av den första överträdelsen ska ha kunnat bestrida att den utgjorde en enda ekonomisk enhet med andra enheter som också var föremål för åtgärder. Det räcker att det säkerställs att denna juridiska person kan försvara sig vid den tidpunkt då anklagelserna om upprepning av överträdelse görs gällande.
- 94 Det ska erinras om att det är en grundläggande unionsrättslig princip att rätten till försvar ska iakttas i varje förfarande som kan leda till sanktioner, särskilt böter eller viten. Denna princip ska iakttas även i förfaranden av administrativ karaktär (dom Hoffmann-La Roche/kommissionen, 85/76, EU:C:1979:36, punkt 9; dom ARBED/kommissionen, C-176/99 P, EU:C:2003:524, punkt 19, samt dom Papierfabrik August Koehler m.fl./kommissionen, EU:C:2009:500, punkt 34).
- 95 I ett förfarande som rör överträdelser av konkurrensreglerna utgör meddelandet om invändningar det grundläggande processuella skyddet härvidlag (se, för ett liknande resonemang, dom Musique Diffusion française m.fl./kommissionen, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, punkt 10, samt dom Papierfabrik August Koehler m.fl./kommissionen, EU:C:2009:500, punkt 35).
- 96 När kommissionen har för avsikt att tillskriva en juridisk person ansvar för en överträdelse av konkurrensrätten och göra gällande att denne gjort sig skyldig till upprepning av överträdelse ska meddelandet om invändningar innehålla samtliga omständigheter som gör det möjligt för nämnda juridiska person att försvara sig. Särskilt om den sistnämnda är ett moderbolag mot vilket det görs gällande att det föreligger en försvårade omständighet i form av upprepning av överträdelse på grund av att kommissionen har konstaterat ett konkurrensbegränsande beteende hos ett av dess dotterbolag, men där ett beslut i vilket denna första överträdelse konstateras inte adresserats till moderbolaget före detta meddelande, ska det meddelande om invändningar som tillställs moderbolaget innehålla de omständigheter som medför att villkoren för upprepning av överträdelse är uppfyllda och, särskilt, visar att denna juridiska person vid tidpunkten för den första överträdelsen utgjorde ett enda företag tillsammans med det bolag som begått den första överträdelsen. Det ankommer på kommissionen att

fastställa att den juridiska person som begått den andra överträdelsen redan vid tidpunkten för den första överträdelsen utövade ett avgörande inflytande över det dotterbolag som var inblandat i den första överträdelsen.

- 97 Tvärtemot vad Eni har gjort gällande utgör, i princip, inte den tid som gått mellan den första överträdelsen av konkurrensreglerna och den andra överträdelsen hinder för att hävda att det föreligger en försvårande omständighet i form av upprepning av överträdelse med avseende på en juridisk person som inte var föremål för åtgärder i samband med den första överträdelsen. Det ankommer emellertid på kommissionen att vid sin bedömning av företagets benägenhet att bryta mot konkurrensreglerna beakta den tid som förflutit mellan de två överträdelserna (se, för ett liknande resonemang, dom Lafarge/kommissionen, C-413/08 P, EU:C:2010:346, punkt 70). Det ankommer för övrigt på Europeiska unionens domstol att när den prövar huruvida rätten till försvar har iakttagits beakta samtliga omständigheter i det aktuella målet, bland annat eventuella bevisvärigheter på grund av den tid som förflutit mellan den första överträdelsen, företagets strukturella utveckling eller utvecklingen av tillämpliga konkurrensrättsliga bestämmelser.
- 98 Det ankommer dessutom på kommissionen att visa att villkoren för upprepning av överträdelse är uppfyllda, såväl i meddelandet om invändningar som i beslutet. När kommissionen ålägger ett bolag böter för överträdelse av unionens konkurrensregler och när den vid beräkningen av böterna tillämpar en multiplikationsfaktor för att beakta att samma bolag redan tidigare varit inblandat i en överträdelse av konkurrensreglerna, är den således skyldig att i beslutet om böterna lämna en redogörelse som möjliggör för unionsdomstolen och det berörda bolaget att förstå i vilken egenskap och i vilken utsträckning bolaget anses ha varit inblandat i den tidigare överträdelsen. Särskilt i det fall kommissionen anser att bolaget ingått i det företag som beslutet om den tidigare överträdelsen riktade sig till, måste den underbygga detta påstående i tillräcklig mån (dom Eni/Commission, EU:C:2013:289, punkt 129, och dom Versalis/kommissionen, EU:C:2013:386, punkt 142).
- 99 Det räcker att, vad gäller den försvårande omständigheten att överträdelsen upprepats, som gjorts gällande mot Eni, och utan att det ens är nödvändigt att undersöka meddelandet om invändningar, konstatera att det endast i skäl 540 i det omtvistade beslutet anges att EniChem redan tillställts tidigare beslut om konkurrensbegränsande beteenden, med hänvisning till en fotnot som nämner polypropenbeslutet, ”i vilket [kommissionen] konstaterade att [Anic], dotterbolag i ENI-koncernen, deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan” samt det andra PVC-beslutet ”i vilket [kommissionen] konstaterade att [EniChem] hade deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan”. I nämnda skäl anges vidare att Eni upprepat överträdelsen, utan att någon ytterligare förklaring ges.
- 100 Eftersom polypropenbeslutet bland annat var riktat till Anic och det andra PVC- beslutet bland annat till Enichem, räcker de uppgifter som angavs i det omtvistade beslutet och som det erinras om i punkten ovan inte på något sätt för att det ska gå att förstå i vilken egenskap och i vilken utsträckning Eni, som varken polypropenbeslutet eller det andra PVS-beslutet var riktat till, ansågs ha varit inblandat i de överträdelser som avses i dessa beslut.
- 101 Det är uppenbart att det omtvistade beslutet inte innehåller någon motivering som gör det möjligt för Eni att försvara sig och för unionsdomstolen att utöva sin kontroll. ENI ska således inte tillskrivas den försvårande omständigheten att ha upprepat överträdelsen.
- 102 Av det anförda följer att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 274 i den överklagade domen formulerade villkoren för upprepning av överträdelsen. Då tribunalens avgörande, i punkt 275 i den överklagade domen, som innebär att Eni inte ska tillskrivas den försvårande omständigheten upprepning av överträdelse, emellertid visar sig vara riktigt enligt andra rättsliga grunder, medför inte detta fel att beslutet ska upphävas och inte heller de slutsatser som tribunalen kommit fram till vad gäller böterna, utan det är domskälen som ska ersättas (se, för ett liknande resonemang, dom FIAMM m.fl./rådet och kommissionen, C-120/06 P och C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 187 och där angiven rättspraxis).

- 103 Överklagandet ska således inte vinna bifall såvitt avser den första grunden för överklagandet i mål C-93/13 P.

Den femte grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 104 Versalis och Eni har med sin femte grund för överklagandet gjort gällande att tribunalen åsidosatte unionsrätten vad avser upprepning av överträdelser genom att den i punkterna 278–280 i den överklagade domen slog fast att den försvårande omständigheten upprepning av överträdelse var tillämplig på Versalis på grund av den ekonomiska successionen mellan Polimeri Europa och EniChem, sedermera [konfidentiellt], som deltagit i den överträdelse som avsågs i det andra PVC-beslutet. De har vidare hävdatt att tribunalen i punkt 276 i den överklagade domen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att slå fast att Eni var solidariskt betalningsskyldigt för böterna, inbegripet den del som berodde på försvårande omständigheter i form av upprepning av överträdelse.
- 105 De har för det första gjort gällande att domen är bristfälligt motiverad vad gäller banden mellan de företag som var ansvariga för de olika överträdelserna. För det andra har de bestritt sättet på vilket kriteriet ekonomisk succession har använts. Klagandena har för det tredje gjort gällande att tribunalen överskred gränserna för sin behörighet när den godtog att den försvårande omständigheten upprepning av överträdelse var tillämplig med en annan motivering än kommissionens. Genom att åberopa den situation som gällde för Bayer, vilken avsågs i punkt 367 i den överklagade domen, har klagandena för det fjärde hävdatt att tribunalen åsidosatte principen om likabehandling när den fastställde den procentsats med vilken höjningen av böterna på grund av den försvårande omständigheten upprepning av överträdelse skulle minska, till endast 10 procent. För det femte anser Versalis och Eni att tribunalen har brustit i sin motiveringsskyldighet vad gäller Enis solidariska ansvar för betalningen av nämnda höjning och avvikit från domstolens praxis från dom Arkema/kommissionen (C-520/09 P, EU:C:2011:619), enligt vilken det medges att ett moderbolag som utgör en företagsenhet med ett dotterbolag som är ansvarigt för en överträdelse av konkurrensreglerna inte ska vara solidariskt ansvarigt för den del av böterna som avser dotterbolagets upprepning av överträdelserna, då moderbolaget inte utgjorde en ekonomisk enhet med dotterbolaget vid tidpunkten för den första överträdelserna.
- 106 Kommissionen har anfört att det saknas stöd för dessa invändningar.

Domstolens bedömning

- 107 Den första grunden avser att Versalis lagts en försvårande omständighet till last på grund av upprepning av överträdelse av det skälet att EniChem hållits ansvarigt i det andra PVC-beslutet. Vid tribunalens prövning av den tredje grund som anfördes av sökandena i första instans, vilken tribunalen hänvisade till i punkt 278 i den överklagade domen, beskrev tribunalen utförligt banden mellan de olika juridiska personer som hölls ansvariga för överträdelserna. Det framgår vidare av prövningen av den andra grund för överklagandet som Versalis och Eni har framfört i mål C-123/13 P att det fanns stöd för att anse att det förelåg en kontinuitet med avseende på företaget mellan EniChem, sedermera [konfidentiellt], och Polimeri Europa, sedermera Versalis. Tribunalen har inte heller överskridit sin behörighet, utan lagt omständigheter i det omtvistade beslutet till grund för sin slutsats att villkoren för upprepning av överträdelse var uppfyllda. De tre första invändningar kan således inte godtas.

- 108 Den omständigheten att Versalis, tidigare Polimeri Europa, ansågs ha upprepat överträdelsen på grund av en enda överträdelse som föregick det omtvistade beslutet medför att tribunalen gjorde en riktig bedömning när den i punkt 367 i den överklagade domen slog fast att situationen för Versalis och Eni var jämförbar med situationen för Bayer, som även det hade tillskrivits ansvar på grund av en enda överträdelse. Överklagandet kan därför inte bifallas på den fjärde grunden.
- 109 Vad gäller den femte invändningen, som innebär ett ifrågasättande av att presumtionen om ett moderbolags avgörande inflytande över dotterbolag som begått en överträdelse tillämpades på Eni, så är den hänförlig till den första grunden för Versalis och Enis överklagande. Det framgår emellertid av punkterna 40–45 i förevarande dom att denna grund underkänts. Med avseende på dom Arkema/kommissionen (EU:C:2011:619), räcker det att konstatera att Versalis och Eni har gjort en felaktig tolkning av den domen, i vilken domstolen enbart kontrollerade beräkningen av böterna på den grund som kommissionen valt, utan att ta ställning till villkoren avseende upprepning av överträdelse.
- 110 Av det anförda följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den femte grund som Versalis och Eni åberopat.

Den andra grunden för överklagandet i mål C-93/13 P

Parternas argument

- 111 Kommissionen har med sin andra grund för överklagandet, vilken avser punkt 316 och följande punkter i den överklagade domen, ifrågasatt jämförelsen mellan den multiplikationsfaktor som ska säkerställa en tillräckligt avskräckande verkan och som användes för att fastställa beloppet av de böter som Versalis och Eni ålades med den multiplikationsfaktor som användes i det omtvistade beslutet med avseende på Dow, liksom minskningen av den multiplikationsfaktor som tillämpades på Versalis och Eni med motiveringen att principen om likabehandling hade åsidosatts.
- 112 Kommissionen har gjort gällande att tribunalen överskred sin behörighet och åsidosatte dispositionsprincipen, artikel 21 i protokollet om stadgan för Europeiska unionens domstol samt artiklarna 44.1 och 48.2 i tribunalens rättegångsregler, genom att pröva en rättsfråga om ett påstått åsidosättande av principen om likabehandling vad gäller den multiplikationsfaktor som använts i avskräckande syfte vid beräkningen av böterna, vilken inte tagits upp av Versalis och Eni i deras ansökan.
- 113 Kommissionen har hävdatt att Versalis och Eni i ansökan yrkat att tribunalen skulle konstatera att användningen av denna multiplikationsfaktor var rättstridig, därför att den på grund av sin storlek innebar ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen. Versalis och Eni yrkade i andra hand att multiplikationsfaktorn skulle minskas. Det var inte förrän vid förhandlingen vid tribunalen som de gjorde gällande att principen om likabehandling hade åsidosatts. Tribunalen hade enligt Versalis och Eni åsidosatt ovannämnda bestämmelser, och särskilt dispositionsprincipen, genom att pröva denna grund ex officio.
- 114 Versalis och Eni har bestritt kommissionens andra grund för överklagandet. De har gjort gällande att de har åberopat skillnaden mellan de multiplikationsfaktorer som tillämpats i avskräckande syfte på olika företag som varit inblandade i överträdelsen till stöd för sin grund avseende åsidosättande av proportionalitetsprincipen. Enligt klagandena finns det ett samband mellan principen om likabehandling och proportionalitetsprincipen. Tribunalen har således inte ex officio prövat en ny grund. Kommissionen gjorde för övrigt inte några invändningar vid förhandlingen avseende att Versalis och Eni framfört en ny grund.
- 115 Versalis och Eni har även erinrat om domstolens praxis rörande tribunalens obegränsade behörighet.

Domstolens bedömning

- 116 Såsom generaladvokaten har angett i punkt 101 i sitt förslag till avgörande har Versalis och Eni vid upprepade tillfällen, bland annat i den ansökan genom vilken talan väcktes i första instans, kritiserat kommissionen för att ha tillämpat en multiplikationsfaktor i avskräckande syfte som översteg den som tillämpades på andra företag. Versalis och Eni har med denna invändning i huvudsak åberopat en grund som avser åsidosättande av principen om likabehandling, vilken således var föremål för diskussion mellan parterna. Härav följer att tribunalen inte prövat denna grund ex officio.
- 117 Kommissionen kan således inte vinna framgång med sin andra grund för överklagandet.

Den tredje grunden för överklagandet i mål C-93/13 P

Parternas argument

- 118 Med den tredje grunden för överklagandet, som avser punkterna 323–325 i den överklagade domen, har kommissionen gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid tolkningen och tillämpningen av principen om likabehandling, vad avser den multiplikationsfaktor för böterna som användes i avskräckande syfte. Den överklagade domen är även bristfälligt motiverad. Tribunalen har särskilt underlåtit att beakta kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att fastställa böterna mot bakgrund av relevanta omständigheter och tvingat den att göra en rent matematisk beräkning för att fastställa den multiplikationsfaktor som ska tillämpas på Versalis och Eni. Vidare gjorde tribunalen fel när den krävde att höjningen av böterna i avskräckanden syfte skulle vara proportionell mot omsättningen för respektive företag som varit inblandat i överträdelsen, och inte att multiplikationsfaktorerna eller de böter som följer av att dessa multiplikationsfaktorer tillämpas, skulle vara proportionella mot dessa företags totala omsättning.
- 119 Versalis och Eni har gjort gällande att kommissionen med den tredje grunden för överklagandet yrkat att domstolen ska göra en förnyad prövning av den multiplikationsfaktor som tillämpats i avskräckande syfte. Följaktligen kan grunden inte prövas. Överklagandet ska under alla förhållanden ogillas såvitt avser denna grund. Tribunalen har nämligen handlat inom ramen för sin obegränsade behörighet, och kommissionen har inte visat att den metod som förordats av tribunalen skulle vara mindre avskräckande än den som kommissionen föreslagit, vilken kunde leda till oproportionerliga resultat.

Domstolens bedömning

- 120 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 105 i sitt förslag till avgörande avser kommissionens tredje grund inte huruvida det är nödvändigt att iaktta principen om likabehandling mellan de olika deltagarna i en och samma kartell utan de omständigheter som ska beaktas för att pröva att ålagda böter är proportionella. Tribunalen grundade sig härvidlag på omständigheter som angetts i det omtvistade beslutet, preciserade sin motivering och gjorde sig inte skyldig till felaktig rättstillämpning genom att i punkt 325 i den överklagade domen slå fast att valet av en multiplikationsfaktor på 1,4 inte var lämpligt mot bakgrund av skillnaden i omsättning mellan Eni och Dow.
- 121 Överklagandet kan inte vinna bifall såvitt avser denna grund.

Den sjätte grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 122 Versalis och Eni har med sin sjätte grund gjort gällande att tribunalens tillämpning av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 var uppenbart felaktig då den fastställde det maximala bötesbeloppet på annat sätt än enbart i förhållande till omsättningen för [*konfidentiellt*], tidigare EniChem.
- 123 Kommissionen anser att denna grund sammanfaller med den första och den andra grunden för Versalis och Enis överklagande.

Domstolens bedömning

- 124 Denna grund bygger på antagandet att den första och den andra grunden för överklagandet kan godtas. Då dessa båda grunder underkänts saknas anledning att pröva den sjätte grunden för Versalis och Enis överklagande.

Den sjunde grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

- 125 Versalis och Eni har med sin sjunde grund för överklagandet kritiserat att tribunalen underkänt deras tionde grund för talan i första instans, med vilken de gjorde gällande att kommissionen inte beaktat [*konfidentiellt*] och Versalis samarbete utanför tillämpningsområdet för 2002 års meddelande om samarbete, samt den elfte grunden, med vilken de gjorde gällande att böterna inte satts ned med stöd av nämnda meddelande. De har gjort gällande att tribunalen inte har utövat den kontroll som ankommer på den, och att den under alla omständigheter har gjort en oriktig bedömning och brustit i sin motiveringsskyldighet, då den fann att kommissionen inte hade åsidosatt skälighetsprincipen, principen om likabehandling och principen om skydd för berättigade förväntningar vid bedömningen av nämnda samarbete.
- 126 Versalis och Eni har kritiserat tribunalen för att den i punkt 355 i den överklagade domen, med hänvisning till kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller metoden för beräkning av böterna, godtog dess bedömning av de omständigheter som anförts av Versalis och Eni inom ramen för nämnda samarbete. Tribunalen skulle ha utövat sin kontroll mot bakgrund av det sätt på vilket kommissionen tillämpade 2002 års meddelande om samarbete i andra ärenden. Tribunalen underlät vidare att beakta den sena tidpunkt vid vilken Versalis och Eni fick kännedom om undersökningen, trots att detta påverkade mervärdet av de upplysningar som Versalis och Eni kunde lämna. Dessa två företag har även kritiserat kommissionen för att den inte genomförde en inspektion tidigare.
- 127 Tribunalen har även gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att inte slå fast att kommissionen åsidosatte principen om skydd för berättigade förväntningar. De upplysningar som lämnades av Versalis och Eni medförde nämligen ett betydande mervärde jämfört med upplysningar som lämnats i andra ärenden där kommissionen fattat beslut. Versalis och Eni kunde således ha berättigade förväntningar på att deras fullständiga, lojala och fortgående samarbete vederbörligen skulle belönas. De har hävdat att punkt 358 i den överklagade domen saknar grund.
- 128 Versalis och Eni har även blivit diskriminerade i förhållande till andra företag som ansökt om nedsättning av böterna och vilkas ställningstaganden varit osammanhängande, oriktiga och icke trovärdiga.

129 Kommissionen har hävdatt att den sjunde grund som anförs av Versalis och Eni inte kan prövas då den endast innebär en upprepning av de argument som anförs vid tribunalen och syftar till att få en förnyad prövning i sak av de upplysningar som lämnats till kommissionen av [konfidentiellt], tidigare EniChem.

Domstolens bedömning

130 Versalis och Eni har med sin sjunde grund för överklagandet i huvudsak ifrågasatt tribunalens svar på deras elfte grund i ansökan i första instans. Tribunalen prövade, efter att i punkt 354 i den överklagade domen ha erinrat om begreppet mervärde såsom det anges i 2002 års meddelande om samarbete, de bevis som Versalis och Eni lämnat för att kontrollera om dessa hade ett betydande mervärde jämfört med dem som kommissionen redan har samlat in.

131 I punkterna 357–363 i den överklagade domen gjorde tribunalen en detaljerad och motiverad analys av bevisen, vilken det inte ankommer på domstolen att kontrollera i ett överklagande. Mot bakgrund av denna bedömning gjorde sig tribunalen inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den underkände de olika argument som framfördes av Versalis och Eni.

132 Överklagande kan således inte vinna bifall såvitt avser den sjunde grunden för Versalis och Enis överklagande.

Den åttonde grunden för överklagandet i mål C-123/13 P

Parternas argument

133 Med den åttonde grunden för överklagandet har Versalis och Eni hävdatt att det slutliga bötesbeloppet är orättvist, oskäligt och oproportionerligt och att tribunalen underlät att härvidlag utöva sin fulla prövningsrätt. Klagandena anser att tribunalen underlät att göra en fördjupad undersökning av deras argument och endast gjorde en enkel kontroll av det omtvistade beslutets lagenlighet.

134 Kommissionen anser att tribunalen gjorde en fördjupad undersökning av de argument som framfördes av Versalis och Eni. De sistnämnda söker få domstolen att ompröva bötesbeloppet.

Domstolens bedömning

135 Förevarande grund avser den överklagade domen i dess helhet och innehåller inga uppgifter om vilka punkter i domen som bestrids. Den är således för obestämd och för oklar för att kunna besvaras.

136 Det ankommer inte heller på domstolen att, när den prövar rättsfrågor i ett mål om överklagande, av skälighetshänsyn, ändra den bedömning som tribunalen med stöd av sin obegränsade behörighet har gjort av det bötesbelopp som ett företag har ålagts på grund av att det har överträtt unionsrätten (se, bland annat, dom E.ON Energie/kommissionen, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punkt 125).

137 Härav följer att den åttonde grunden för Versalis och Enis överklagande inte kan prövas.

138 Då samtliga grunder har underkänts, i såväl mål C-93/13 P som i mål C-123/13 P, ska båda överklagandena ogillas.

Rättegångskostnader

- 139 Enligt artikel 184.2 i rättegångsreglerna ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i dessa rättegångsregler ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats.
- 140 Vad gäller överklagandet i mål C-93/13 P har Versalis och Eni yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, ska deras yrkande bifallas.
- 141 Vad gäller överklagandet i mål C-123/13 P har kommissionen yrkat att Versalis och Eni ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Versalis och Eni har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

- 1) **Överklagandena i målen C-93/13 P och C-123/13 P ogillas.**
- 2) **Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna i mål C-93/13 P.**
- 3) **Versalis SpA och Eni SpA ska ersätta rättegångskostnaderna i mål C-123/13 P.**

Underskrifter